

הוא עונה על כל הדרישות, למרות זה שהגשים מאבות שם את העקבים. הוא שבר זחיות-ראייה עליידי שברים טופוגרא-פיים, וזה משתלב נפלא במראה הכללי. **הצייר-פסל יגאל תומרקין:**

לזכות המיפעל עלי לציין את הביצוע ואת איכות הפרטים, הן בגן והן במוזיאון עצמו. הם ברמה בינלאומית גבוהה.

אלא שהמתכננים ניסו לתת לו צורה של כפר ערבי, יוזאת לדעת, שטות. מה עניין מוזיאון לכפר ערבי?

כמו שהוא בנוי כיום, לא יוכל המוזיאון להתפתח בצורה חופשית, בהתאם להתפתחות הארכיטקטורה בעתיד. היה צריך לבנות בניין אחד שלם, כך שאם ירצו להגדיל או-תו, יכלו לבנות לידו בניין שני ושלישי. בין הבניינים היה נשאר קשר אורגני, וכל אחד מהם היה מהווה אתגר ארכיטקטוני לתקופה בה ייבנה. בצורה כה הוא בנוי היום הוא מפורז מדי, והצופה הולך לאיבוד. יש במוזיאון הצטעצעות אופנתית, כגון התיקרות, אשר צורתן הושאלה מחברת פזוג, שייבאה אותן ממכסיקו, בלי רשותו של המהנדס פליקס קנדלה.

ציפוי הקירות וצורת התצוגה עשויים במיטב הטעם האופנתי של ארכיטקטורה פנימית למשרדים וירידים מסחריים. מקור רות-האור המפורזים נראים אולי יפה, אלא שהם מפריעים לראייה.

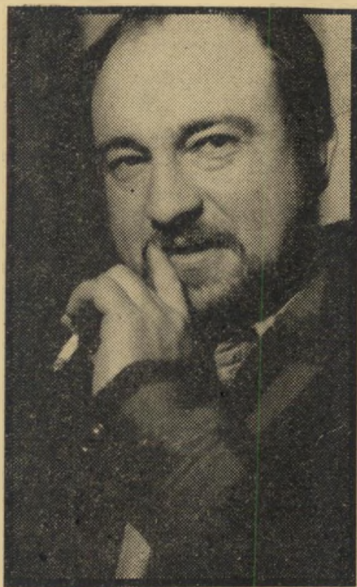
באופן כללי, אני חושב שמקומו של ה-מוזיאון היה צריך להיות במקום שישנו הגן, ולהיפך, מקומו של הגן במקום ש-עומד המוזיאון. כמו שזה בנוי עכשיו, נופלת השמש לתוך עיניו של הצופה במשך

המוזיאון

לא בסדר

אמנם נאמר כי מאז חרב בית-המקדש שוב אין נבאים, זולת השוטים, אך השבוע נתגלה טדי קולק כנביא מושלם. עוד לפני שנחנך מוזיאון ישראל רישמית, ניבא קולק כי יוטחו בפניו דיברי ביקורת. הוא לא טעה. כי בחוג שהיה צריך להיות קרוב ביותר למיפעל מוזיאוני, אמני ישראל, הולכת ונואה ההסתייגות מן המוזיאון. רוב הדברים נאמרים בלחש, כי אין כמעט איש בישראל המוכן לריב עם קולק, ועם הכוחות הגדולים העומדים מאחוריו. אך כמה ממיטב האמנים הסכימו לגלות טפח מן הביקורת בשיחות עם צוות העולט הזה. **הצייר יוסף זריצקי:**

המוזיאון, במצבו היום, יש בו המון דבר-ים שאינם בסדר. בשבילי עניין האור הוא

תומרקין

מונומנט ענק לגמדים

פגם גדול מאוד. כי אם התאורה אינה ב-סדר, גם כל האטמוספירה לא בסדר. כל פסל או צייר רוצה שיצירתו תהיה יצירה מחנכת, אבל אם נותנים לו אור ה-הורס את היצירה, מטשטשים אותה ופשוט הורגים אותה. עכשיו קראתי מאמר, שה-מוזיאון הוא במצב כזה שזאת היא רק התחלה, ושדואגים ללשש אותו. אני לא חושב שאפילו אם ירצו, יכלו לתקן פגם זה באופן מוחלט.

הייתי רק בפתחה. או כמעט ולא יכולתי להתרשם, בגלל הקהל והרעש הגדול. אך אם לא התרשמתי, לא לכאן ולא לכאן, גם מזה אפשר להסיק מסקנות.

הארכיטקט אבא אדחנני, יו"ר המחלקה לחינוך ואומנות שליד משרד-החיי-נוך, הנחשב לגמזו" של הארכיטקטים: מבלי לראות את עצמי מומחה למוזיאון-ים, אין לי כל ספק שהבניין ניבנה עליידי ארכיטקטים מצויינים. עשו את זה בעלי-מקצוע, על-פי האינסטרפרטציה שלהם ברמה גבוהה. אבל לי, כמבקר, נראה שדאגו יותר לעובדים שלהם מאשר לקהל. הבניין נוח מאוד לפקידים, ויש בו אפקטים ארכיטק-טוניים נהדרים, אבל שני הדברים הללו הולכים על חשבון הקהל.

הקהל צריך כל הזמן לרדת ולעלות במדי-רגות. בו בזמן שבעולם נהוג לבנות מוזי-אונים שטוחים. גם עכשיו היה מיכרו על מוזיאון בתל-אביב. שם בפירוש הדגישו את הדרישה של מינימום של מדרגות. מתוך תירוץ טופוגראפי נוצר בניין ש-פוגע בנוחיות המבקרים. הארכיטקטים הגישו את התוכניות בשילוב עם ציור של כפר ערבי, כדי להוכיח שזה משתלב עם הנוף. כך שפירקו את מיבנה והמוזיאון לחתיכות של רומנטיקה של כפר ערבי.

לפי דעתי, המוזיאון כולו אינו ממלא הי-טב את תפקידו כמוזיאון. זה נראה יותר כמו תערוכה זמנית, ולא מוזיאון. כי מו-זיאון צריך להיות מיבנה מרשים, שיהיה מוקד של גאחה אורחית. הוא לא צריך להיות בניין שלטוני, אלא נושא תרבותי. הגן של גוגוצי, הוא לפי דעתי, נהדר.

זריצקי

רצח עליידי אור

רוב שעות-היום, וגורמת לכך שהפסלים ייראו בעיניו כמו צלליות. מצד שני, כש-השמש נמצאת כגבו, הוא עומד במדרון, במקום כל-כך נמוך שהפסלים נעלמים מ-עיניו על בסיסהם. מלבד זה, כל קירות הבולת והבטון, וכל שאר ההצטעצעויות ה-יפאניות, אינן הולמות לא את הטופוגראפיה, ולא את האור הירושלמי. הגן הוא מונו-מנט-ענק לבילי רוז ונוגוצי הקטנים.

מוזיאון ישראל, כשמו, חייב היה לבנות אגף, ולהקציב תקציב גדול לקניית והזמנת פיסול וציור ישראליים מוכחים.

יש גם עניין האתיקה של האומנים במו-זיאון. היו התקפות מצד אגודת הציירים ר-עסקנים שונים על המוזיאון. זכותו של כל אמן להפגין נגד קו מסוים של המוזיאון, אך יחד עם זאת אני מעריך את אומץ-ליבם של סנדברג ויונה פיסר, שלמרות מליצת-היושר והעסקנים הפוליטיים לא קיבלו ציר-רים של ראובן, מוקדי, מאירוביץ ועוד. הם בחרו דברים לפי טעמם ולפי איכותם האמ-נותית, ולא לפי מעמדם החברתי והפוליטי של האמנים.

לעומת זאת, יש לפי דעתי, לבנות את אבא חושי, שלקח על עצמו תפקיד של קר-מיסאר לענייני אמנות, ולא השאיל תמונות ממוזיאון חיפה, מפני שלא בחרו בשני ציירי-החצר שלו: מאירוביץ וצייר העירייה מרדכי אבניאל.

הצייר ראובן ראובן: לא הלכתי לראות את מוזיאון ישראל, למרות שקיבלתי הזמנה לפתיחה.

* החלה הרשמה לכיתות בוקר
 * נפתחים קורסים חדשים - ערב
 למועדי הבחינות נובמבר 1965, ומרץ 1966
 הנערכות מטעם משרד החינוך והתרבות
 פרטים והרשמה 1-8 בבקר 4-8 בערב
תל-אביב
דרך פ"ת 44
 מול בית הדר
חיפה
רח' בלפור 5
 מול הטכניון